

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Szczawin Kościelny na lata 2018 – 2020

I. WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny określa zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. W ramach programu realizowane zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, do chwili odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, kształtującym jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w życiu dziecka. Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. Powinna ona przede wszystkim chronić interes dziecka a także realizować w praktyce zasadę ochrony jego dobra. Dziecko, pod władzą rodzicielską, pozostaje do ukończenia 18 roku życia, tj. do pełnoletności. Instytucja władzy rodzicielskiej ma służyć przede wszystkim ochronie dobra dziecka. W sytuacji, gdy przez patologię w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców bądź pozostawanie w sytuacji kryzysowej, dobro to jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny mogą zagrażać różne czynniki. Istotną rolę odgrywają tu zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie powodują że stają się rodziną dysfunkcjonalną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci lub innych członków rodziny, a także nie potrafi pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Głównymi problemami dezorganizującymi życie rodzin są alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, również ubóstwo czy długotrwałe bezrobocie. Są to główne przyczyny niedostosowania społecznego dzieci.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, relacje wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się niezgodne z normami prawnymi, moralnymi czy oczekiwaniami społecznymi. W takiej sytuacji, gdy w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych a także przedstawicieli innych instytucji mających kontakt z rodziną. Z punktu widzenia ochrony dobra dziecka, celem polityki prorodzinnej państwa jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwycięzenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotymowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej,

już na etapie, gdy pojawiają się pierwsze oznaki problemów oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

II. PODSTAWA PRAWNA

Gminny program wspierania rodziny w Gminie Szczawin Kościelny na lata 2018 - 2020 określa zadania własne Gminy wynikające z:

- a) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej
- b) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2018, poz. 998 z późn. zm.),
- c) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2018 r., poz. 1508),
- d) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015, poz. 1390, z późn. zm.),
- e) ustawa z dnia 04 listopada 2016 r o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2016, poz. 1860),
- f) ustawa z dnia 26 października 1982 r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2016, poz. 487 z późn. zm.)
- g) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2017, poz. 783 z późn. zm.)

III. CEL GŁÓWNY

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

IV. CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Diagnozowanie oraz analiza środowisk rodzinnych poprzez:

- a) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
- b) pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
- c) konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:

- a) objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych na terenie placówek oświatowych,
- b) monitorowanie zagrożeń dot. sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówką służby zdrowia na terenie gminy Szczawin Kościelny,
- c) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej między innymi poprzez przyznawanie zasiłków.

3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:

- a) umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy pracowników socjalnych, których zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną,
- b) pomoc w dostępie rodzinom przeżywającym trudności do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego,
- c) pomoc w dostępie rodzinom do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących poprzez:

- a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z placówkami służby zdrowia,
- b) motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień - współpraca z Gminną Komisją

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, podjęcie terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej - współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy,

c) angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętność planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy,

d) angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo - wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,

e) współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym,

f) bieżące aktualizowanie miejsc informacyjnych o zakresie i formach pomocy rodzinom będącym w kryzysie.

5. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

a) pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin.

6. Podejmowanie działań profilaktycznych poprzez:

- udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie,
- udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu poprawę jakości życia rodzin.

V. ADRESACI PROGRAMU

Rodziny wychowujące dzieci, zamieszkałe na terenie Gminy Szczawin Kościelny dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony swoich praw oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze bezrobociem, niezaradnością życiową związaną z problemami opiekuńczo – wychowawczymi oraz uzależnieniami. Problemy te przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspakajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi m.in. do niepowodzeń szkolnych, izolacji społecznej oraz wchodzenie w konflikt z prawem. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest największym sukcesem i zyskiem dla społeczności lokalnej, w każdej sferze życia.

VI. ZASOBY

Program będzie realizowany we współpracy z następującymi instytucjami:

1.

Urząd Gminy Szczawin Kościelny.

Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.

2.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gostyninie.

Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem.

Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.

3.

Sąd Rejonowy - Wydział Rodzinny i Nieletnich

Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.

4.

Kuratorzy sądowi

Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo - resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu.

Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.

5.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczawinie Kościelnym

Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznych form wsparcia.

Organizacja wypoczynku letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie.

Wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych.

Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.

6.

Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w Szczawinie Kościelnym.

Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy.

Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.

7.

Posterunek Policji w Pacynie Zespół Prewencji w Szczawinie Kościelnym

Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy Szczawin Kościelny.

Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.

Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.

8.

Szkoły z terenu gminy Szczawin Kościelny

Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych.

Wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci.

Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.

Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. Organizowanie czasu wolnego dla dzieci (pomoc w odrabianiu lekcji)

Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.

9.

Przyszkolne Świetlice na terenie gminy Szczawin Kościelny

Wspieranie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji, pomoc w nauce, organizacja czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizacja zabaw i zajęć sportowych, współpraca z różnymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i rodzinnych dzieci, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci, pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami, kryzysami (rodzinnymi, związanymi z relacjami z rówieśnikami szkolnymi), pomoc dla dzieci i młodzieży pragnącej rozwijać swoje twórcze zainteresowania i talenty, przeciwdziałaniu uzależnieniom i biernym formom spędzania czasu wolnego.

10.

Ośrodek Zdrowia

Opieka i profilaktyka zdrowotna.

Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.

11.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gostyninie

Umożliwienie rodzinom z dziećmi skorzystania ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego, terapeutycznego i pedagogicznego.

12.

Parafie w Szczawinie Kościelnym, Suserzu oraz Trębkach

Wspieranie działań w zakresie realizowania programów na rzecz rodziny oraz upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.

13.

Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.

VII. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Programu obejmuje swoim zasięgiem teren Gminy Szczawin Kościelny i będzie przebiegać w latach 2018 – 2020. Na bieżąco, będzie prowadzona diagnoza, celem dostosowania działań do potrzeb rozwojowych rodzin dysfunkcyjnych.

Wskaźnikami realizacji programu będą:

- liczba i formy udzielonej pomocy,
- liczba przypadków udzielonego poradnictwa specjalistycznego,
- liczba osób uczestniczących w grupach wsparcia,
- liczba rodzin korzystających z pomocy.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

- Środki własne gminy
- Dotacja z budżetu państwa
- Środki pozabudżetowe

IX. MONITOROWANIE PROGRAMU

Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Wójt Gminy Szczawin Kościelny w terminie do 31 marca każdego roku przedstawi Radzie Gminy Szczawin Kościelny roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji. Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczawinie Kościelnym. Program ma charakter otwarty co oznacza, że powinien ewaluować w zależności od pojawiających się potrzeb.

X. PODSUMOWANIE

Gmina Szczawin Kościelny od kilku lat realizuje zadania wynikające z działań systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Obecnie wspieranie rodziny wymaga skoordynowanych i planowanych działań mających na celu przywrócenie zdolności do wypełniania tej funkcji. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny. Skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich instytucji i służb zajmujących się problemem w rodzinie na poziomie gminy.